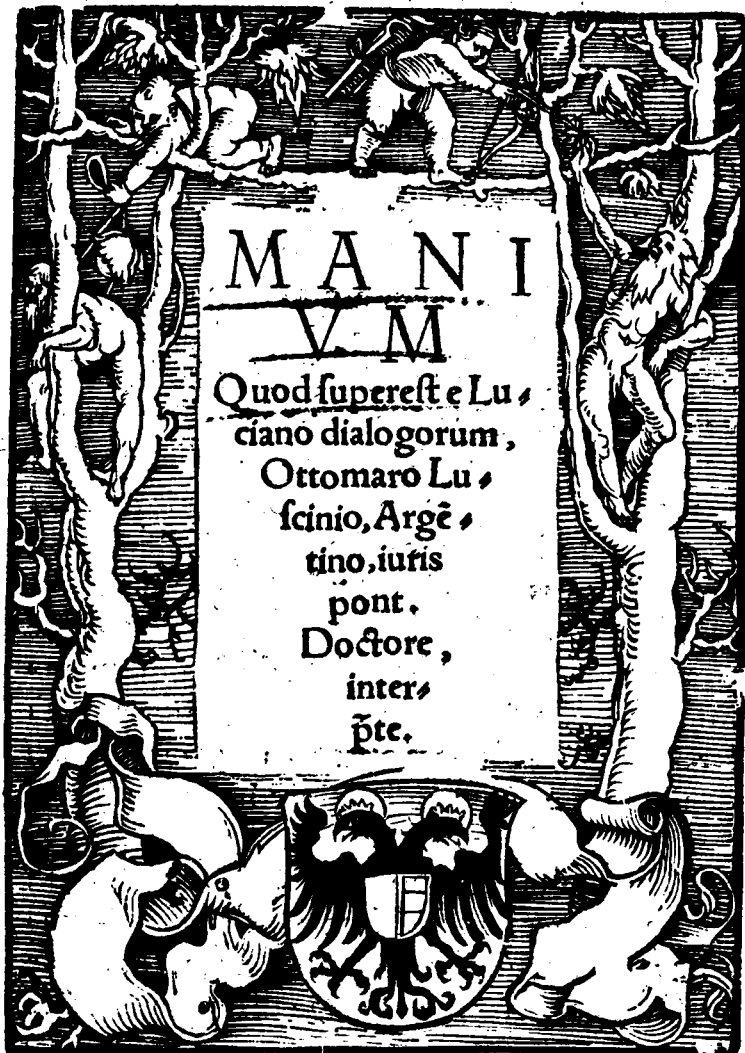

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Magnifico & clarissimo viro Ioanni Grolle-
rio, christianissimi Francorum regis a secre-
tis,, & Insubriæ quæstori primario, Otto-
marus Luscinus, iuris pont. Doctor, S.D.

Videre videor mihi meo quodāmodo iure fecif-
se Ioannes grolerie, literatorum atq; adeo litera-
rum huius cui præsidium atq; decus insigne, ut il-
lo meas lucubrationes, seu magis intempestiuos
quosdam conatus referam, quo solet turba erudi-
tiorum. Quom em̄ abhinc annū lustrarem Italiā,
atq; ibi uno omniū ore alterū te studiosorū Moe-
cenatem prædicari acciperem: quādo certatim rei
literariæ antesignani & longe principes, vigilias
suas tibi inscriberent: non potui non probare tā
acre multitudinis de te iudiciū. Equidē falli tam
emunctę naris viros haud quāq; posse, porro au-
tem fallere, a moribus huiuscemodi arbitrabar eē
q̄ alienissimū. Itaq; tam insigni doctissimorū ho-
minum extimulatus exemplo, etiā atq; etiam of-
ferri nobis occasionem optabam, quantulocūq;
xeniolo animū in te nostrū tibi cōmendandi: vel
hocipō potissimū mihi visus sapere, q̄ sapientes
& si impari successu, non tamē dissimili admodū
studio conarer imitari. Nec voto sane defuit ma-
teria. qppe haud ita multo post Argentorati hic
apud Belgas, Maniū e Luciano dialogi prælo lite-

34

rario excludendi tradebātur: ac præter Erasmiticos illos iam antea vulgatos, ac aliorū, etiā nostri quidam, animi causa aliquando per ocium versi, quosuis numeris opus constaret, coeperant desyderari. Vnde si illos tuę præstantię dedicare velim, facile paratam nobis ansam explendi animū videbam. Atqui nō eram nescius, hosce meos ab Erasmi præceptoris, ac parentis loco venerandi, phrasi ac dicendi maiestate tam abesse, quā quę absunt longissime: quę res instituto nostro diu refragabatur. Quis em̄ ex tanto interuallo dissita coniungere non reformidet? Cæterū vicit tandem ratio tibi Grolerie, qui vere Apulei dignus es elogio, inter doctos nobilissimus, & inter nobiles doctissimus, labores nostros exiguos quā illos, & meritis tuis longe inferiores, *μημωσύνου* cuiusdā vice offerendi: qui haud dubio scires, quā elegantē ab Artaxerxe Persarū rege dictum sit, *δὴν ἥττορ βασιλικὸν καὶ φιλόφρων πορ εἶναι, τοῦ μεγάλα δίδοναι τὸ μακρὰ λαμβάνειν ἐυμένως καὶ προθύμως*. En igit̄ tuis auspicijs hoc muneris, vel potius animi in te mei iudiciū, ceu scapham quandā naui onerarię passus sumus adnecti, merces aliquando cumulationiores, sicubi ventos magis benignos senserimus, tibi allaturi. Bene interea vale, & me vel postremo loco in coetum admitte studiosorū qui te venerant ac faciūt plurimi. Argentorati Nonis Ian. 1519.

MANIVM DIALOGI E LV.

Locutores. Diogenes, Pollux. DIO.

MAndata tibi Pollux a nobis q̄ citissime i vi-
tam migranti perferenda sunt. Siquidem (nſ
fallor) tui cras erit muneris, ut reuiuifcas. ea ſunt
huiuſcemodi. Viſo alicubi Menippo illo cinico,
Corinthe pone Cranęum, aut in Licęo, illic enim
in gymnafijs facile offenderis hominē, contēden-
tes mutuo philoſophos irridentē, ne oro graue-
ris hiſce virum verbis compellare. Iuſſit tibi Me-
nippe Diogenes, ſi ſatis iam riſeris quę agunt in
terris, manes petas; ubi mſto plura quę rideas ſis
habiturus. Nā illic etiamdū quod rideres in ambi-
guo erat, neq; vero id mediocri. Quotus enim
quiſq; eſt in tanta rerū varietate, qui humana q̄q;
prorſus norit exacte? Cęterę apud nos (quod &
meū nunc eſt negocium) a conſtanti riſu vix un-
q̄ tibi temperaueris: potiſſimū ſicubi videas diui-
tes illos, ſatrapas, & tyrānos tā abiectos & igno-
biles, ut ſolo eiulatu ab alijs dignoſcantur. Deni-
q; iam eſtimes licebit, q̄ ſint effœminati atq; de-
generes, ex immodico terrenarum rerum affectu
& recordatiōe. Proinde admonitū abs te velim,
ut lupino plurimo peram impletā ſecum adferat,
aut forte Hecatis cœnam, ouumue ex luſtratiōe,
vel aliud quippiam huiuſcemodi repertum in tri-

O. LVSCINIO INTERPRETE

uio. POL. Reddam equidē illū de his certiore
 Diogenes. Sed quonam modo potissimū homi-
 nem cognouero? aut qualis illi est facies? DIO.
 Vetulus est, & caluus, lacerna amictus passim pe-
 forata, & omni ventorum flatui peruia. ea in pli-
 cis hincinde pāniculis variata est q̄ plurimis. Per-
 tinax vero illi risus est, & irrequieta philosopho-
 rum fastus & arrogantie contēplatio. POL. Fa-
 cile illum apud hosce inuenero. DIO. Num &
 a nobis mādati q̄ppiā feres philosophis? POL.
 Tu modo isthuc exponas. non em̄ tantillo nego-
 cio grauabimur. DIO. Iube obsecro, ut prorsus
 ab instituto suo posthac abstineant. Nil em̄ iā ali-
 ud agere videntur, q̄ q̄ meris nugis omnia inuol-
 uunt. De cunctis rebus digladiantur: cornua sese
 inutuo habere, & crocodilos esse inuicē, colligūt
 argumentis. Deniq; inaccessa quēdā, & nulla un-
 q̄ ratione inuestiganda, indagare mentē perdo-
 cent. POL. Sed rudem me esse p̄dicabunt, &
 omnis eruditōis expertem, qui sapientiā eorum
 maledictis lacerauero. DIO. At tu contra ijs a
 nobis refer, ut plorent. POL. Facile nunciaue-
 ro. DIO. Diuites vero o Pollux, amicissime his-
 ce verbis affare. Quid oro nebulōes & nihili, au-
 rum tātopege asseruatis? Cur dein cura & cruci-

Proverbi
 alit dictū.

MANIVM DIALOGI E LV.

atu vosipos conficitis? Porro aut, quid vobis & foenori, quo talentū accrescit talento? Quando quidē pręter obolum, nihil est quod a vobis huc properantibus iam olim exigetur. POL. Referrentur illis tum & hęc quoq;. DIO. Verę ijs qui forma pręstant ac viribus, Megillo corinthio, & Damoxeno luctatori dicit: qđ apđ nos sicut nec flaua quidē coma, aut oculorę gratia, vigor ue extat et rubor vultus: ita nusq; etiā neruos inuenias robustos, aut potentes humeros. Sed magis una omniū pulchritudo. Idem (quod aiūt) puluis est, & renudatę, glabręq; caluarię. POL. Neq; hoc grauatim robustis dicere & formosis curauero.

DIO. Inopes proinde qui infelices sunt rerę successu, & misere premuntur rerum penuria, quorę haud mediocris turba est, nostris Spartane verbis soleris: dic ne lachrymētur, neue lugeant. qđ fiet siml atq; illos de ea æqualitate quę apud nos est certiores reddideris. Non em̄ visuri sunt quępiam sibi ex diuitiū numero hic pręferri. Deniq; si taliter visum tibi fuerit, eodē hoc nostro sermōe Lacedemonios tuos corripe, libertatem hac via illis promittens. POL. Nequicq; de Lacedemonijs dixeris Diogenes, non em̄ tolerauero: verū quę ad alios mādāta dedisti exequat. DIO. Ita

O. LVSCINIO INTERPRETE

36

q̄mittamus eos, quādo sic lubitū est, dūmodo
ad alios quos p̄dixi cōmissa nostra retuleris.

PLUTO, vel delatio contra Menippū.

C R O E S V S.

[N]i quo animo contuberniū Menippi huius ci-
nici ferimus Pluto, itaq; nisi illum loco submo-
ueris, nos alio cōmigrabimus. PLV. Qua oro
molestia vos poterit afficere, qui p̄inde mortem
obiit atq; vos omnes. CRoe. Si quādo erūpen-
tibus lachrymis cū gemitu, memoria repetimus
eā quæ apud superos sunt in vita, Midas aurum,
Sardanapalus plurimā voluptatem, & ego the-
sauros, subsannat ille, & probris atq; cōuicijs ob-
strepit, modo mancipia nos appellans, modo sce-
lestos. Ad hæc cantu suo nobis fletum intercipit
ac cōturbat: deniq; prorsus est molestus. PLV.
Quid isthuc rei est quod aiunt Menippe? ME.
Vere hæc de me dicunt Pluto, siquidē odium me
quoddā exagitat in ignobiles istos & pernicio-
sos, quibus non erat satis perpetam vixisse, nisi
etiā vita iam functi, p̄teritorū recordatione, qđ
corpore nō liceat impleāt mente. Lētor itaq; ego
& illos subinde laceſso. PLV. At vero parū de-
cens id est, quandoquidē iure quodā tristant, re-
bus haud exiguis orbatī. ME. Videris mihi &

MANIVM DIALOGI E LV.

ta quoq; desipere Pluto, qui suspirijs huiuscemo
 di patrocinaris. PLV. Haud quaq; non em̄ mei
 est instituti ut inter eos concitem dissidiū. ME.
 At vos Lydorē, Phrygum, & Assyriorē oīm im-
 probissimī, ita habetote, ut nullus mihi sit a ppo-
 sito desistendi animus: sequar quoq; demigra-
 ueritis, irritabo, canam, irridebo. CRoe. Quid est
 obsecro, si hęc contumelia non est? ME. Falle-
 ris Croese: sed (quod vestrū fuit negociū) per fa-
 ctum & insolentiā dignum sese estimare, quē de-
 orum vice homines adorent, liberis viris impone-
 re, & mortis in totū obliuisci, hęc sunt quæ nō fi-
 unt præter contumeliā. Flete igit modo harū rerū
 copia destituti. CRoe. Dī boni, quanta ego vi-
 opum? MI. Quanto quidē ego auro? SAR.
 Ego vero quantis delicijs? ME. Agedū sic facie-
 te: vos lugeatis, at ego interim verbum istud ad-

*Proverbi
 alr dictij.*

iecerō, noſce teipſum, concentuq; vos mulcebo.
 Nā is potissimū talibus lamentis videt̄ cōuenire
 Mercurij, & Charonis. MERC V.

Educamus ad calculum, si lubet Portitor, ea
 omnia quę mihi debes modo: ne rursus con-
 tentio hoc pretextū inter nos oriat̄. CHA. Re-
 ducamus Mercuri. melius est em̄ atq; expeditius
 id fieri q̄ primū. MER. Anchorā primo curauī

O. LVSCINIO INTERPRETE

37

ut haberes quinq; drachmis. CHA. Magno discis. M. Per Ditē, quinq; mercatus sū, Lora dein de ad vinciendos remos duobus obolis. CHA. Pone quinq; drachmas & duos obolos. MER. Item acum ad velum quinq; obolis. CHA. Ad de & illos. MER. Ceram quoq; pro obstruendis naiculę rimis, deinde clauos, & funiculū unde fecisti rudentē, oīa duobus drachmis. CHA. Age, digna hęc vident quę emamus. MER. Hęc sunt omnia, nisi me aliud pręterijt in facienda ratione. Sed quando ista redditurū te mihi pollice ris? CHA. Nunc Mercuri haud quatq; possibile est: verę si pestilentia, aut bellū aliquas huc copias transmiserit, tum ex frequenti traiectu lucrū nobis accrescet nauli. MER. Ego igitur sedebo & pessimum hunc rerę statum expectabo, veluti ex aliorę perniciē mihi paraturus emolumētum.

CHA. Vides Mercuri presentē temporę conditionē, haud alię euenit: pax est, per pauci huc accedunt. MER. Melius certe sic agetur, ut diu differatur debitum. Cęterę veteres Charon nosti, quales olim aduegerint, nempe viriles cuncti, sanguinolenti, & bona pars vulnerati. At nūc quisquis moritur, venenum hausit paratū ab uxore, vel liberis, aut immodicę voluptatis usu ventre intus

h

MANIVM DIALOGI E LV.

mescente, cruribusue interiit. Pallent sane omnes quicunq; iā huc deflectūt: plerūq; opum gratia p̄ insidias necati. Ignobile p̄fecto vulgus, & priscis illis nulla ratiōe conferendū. CHA. Atq; id est quod sum̄ opere omnes iure exoptant. MER. Viderer igit̄ vehemēter delinquere, si paulo acerbius a te debitum exigerem.

Philippi macedonis, & Alexandri. PHI.

NON igit̄ inficiaberis Alexāder ex me prognatū te esse filiū. nā ad Iouē hāmonē genus pat̄is nū referens mortē non obijsses. ALE. Neq; vero nescius erā pater, Philippi amynti me esse filiū: sed quia ad res gerendas sic mihi visum erat conducere, commento hoc usus sum vaticini. PHI. Quid ais? Conducibile id tibi visum, ut vatibus impostoribus fallendū te exponeres? ALE. Nō isthuc, sed barbaros in mei admirationē tractos, facilius hoc p̄textu nostro subdidimus imperio. quū nemo unus viribus nostris hactenus restiterit: quippe hac sola opiniōe ducti, q̄ aduersus deum sibi esset p̄glandū. PHI. Subegisti sane nō nullos quibus sufficere viribus poteras, sed timidos illos, & arculis, peltarijs, ac gerris vimineis prius prosligari solitos. nam ij sunt quibus cum tibi semper pugnā capeffere mos fuit. Atqui græcos

O. LVSCINIO INTERPRETE

armis domare, Boeotios, Phocides, Athenienses,
 & id genus alios, operis fuerat strennui atq; ma-
 gnifici. Arcadū insuper sustinere armaturā, equi-
 tatum thessalū, Eleorum iaculatores, Mantineos
 peltis instructos: aut cum Thracibus, Illyricis, Pe-
 onibus ue manū conferere operosum pfecto at-
 q; arduū id fuisset inprimis. Ceterū Medos, Per-
 sas, & Chaldeos delicatos ac plurimo auro cōspi-
 cuos, nō satis cōpertū habeo quonā modo ante
 te duce Cleatcho mille viri bello adorti expugna-
 rint, foedē in fugā actos anteaq; ad manus ventū
 fuisset., ne dicam ad iacula. ALE. At vero Scy-
 the pater, & indici elephantes res sunt non usq;
 adeo abiectę & contemptibiles. Deinde q; neq;
 per largitionem, aut proditionem mihi venūdari
 passus suz victoriā. Sed neq; deierauī unq;, aut p-
 nugas a pollicito recessi. fidēq; solui victorię gra-
 tia. Adde q; incruenta pugna de Gręcis triūpha-
 ui, & Thebeis. Audisti em̄ forte quo pacto in di-
 tionem meam postremo cōcesserint. PHIL. No-
 ui hæc omnia ex Clito, quem tu inter epulas, eo
 q; nomē meū celebraret, & meas res gestas cū tu
 is cōferre auderet, traiecto p corpus illius telo tū
 iugularas. Macedonicā deinde chlamydē abijciēs,
 candyn, persicum amictum, recepisti (ut aiunt)

MANIVM DIALOGI E LV.

& tiaram, sequutus quorundā consiliū, reliquisti. Vt ne interim cōmemorem, q̃ a Macedonibz, viris utiq; liberis, adorari te in animū duxeris. Et q̃dem, quod maxime omniū erat ridiculū, victorū abs te mores imitatus es. Tempero mihi, ne memorem alia quę turpiter admiseris in mulieres, q̃rum usus es consuetudine, maritis interea in leonum claustra reclusis. Q̃q; Ephestionē plus q̃ esset satis amaris. Vnū proinde est quod solū laudo abs te gestū, in Darij uxore videlicet, forma p̃stante, quia ab illius complexu abstinueris, & genitricis illius, atq; filiarū, ne vlm paterent curā susceperis. Regiū certe id opus extitit, quod tum factitasse te accepimns. ALE. Quomodo aut̃ tibi non probatur pater, q̃ in Oxydracis gente indicā, lubens me in periculum coniecerim: atq; acceptis plurimis vulneribus, muros primus omniūz transilierim? PHI. Non probo Alexander. Neq; id quia pulchrū esse negem, vulnerari quādoq; imperatorem, & in subeundis periculis pretere viam, sed quia ex re tua isthuc erat minime. Siquidē pro deo habitus, quos oro risus praebebas spectatoribus, quando post acceptū vulnus, ab exercitu magno tumultu direptus, moerens ac eiulans sanguine fluitabas? Adde q̃ lupit̃ ham

39

O. LVSCINIO INTERPRETE

mon, magus, vates, & assentatores cuncti qui te deū esse prædicauerant, rei mendacij palam tū arguebantur. Non em̄ video qualiter risum contineat, qui Iouis filium viderit animū deijcere, & in desperatione rerū efflagitare medicorum auxilia. Denicū quū iam tandē mortem obieris, quē credas obsecro qui confictā illam adoptionem, qua Iouis dictus es filius, non carpat maledictis? Potissimū ubi dei cadauer porrectū iacere, turgidū sane, & præter aliorū corporum morem contactu suo omnia labefactans, aspexerit. Ceterum quod ais Alexander, tibi fuisse conducibile, quo facilius rerum potireris: id profecto multū tibi gloriæ ex bene etiā ac strēne gestis eripuit. Nā quicquid signiter multa, tamē dñs longe inferiora agere visus, vacillare ob hoc iudicatus es, & tota ratione deficere. ALE. Haud quāquam de me isthuc sentiunt mortales quod de dñs. Sed cum Hercule me & Baccho conferunt, veluti gmulū, paricū cum illis gloria certantē. Aornum namque lacum ab illis necdum armis subactum, ego facile coepi. PHI. Etiāduz videris ista ut Hāmonis filius dicere: quā nec Baccho quidē cedis, aut Herculi. Sed nec erubescere nosti Alexander, solitamue dediscere arrogantiā, teipm̄ dein noscere, vel iam tandē sa-

pere, etiam si serius, ubi fato occubueris.

Antilochi, & Achillis. ANTILO.

Q Venam sunt illa Achilles, quæ tu Vlyssi iam primū cōmemorādo in mortis dedecus p̄cipuū exequutus es, & quidē ignobilis in primis, ac Chirone atq; Phoenice, quibus tu aliquādo usus es praeceptoribus, parū digna. Audiui em̄ magis ex re tua futurum tibi videri, si vilis agricolæ minus obiens, inopi, cui nec victus suppetat, loces operam, q̄ ut oībus vitæ functis domineris. Quæ si rudis quidā plæbeius, ex media Phrygia ortus, atq; imodicus insup etiā vitæ affectator diceret, ferendū forte id esset, atq; condonandū nō nihil rusticitati. Verū ex Peleo prōgnatū, & ex oī heroum numero periculorū cōtemptorē acerrimū, in tā abiectā & humilem de seipso descēdere opīnionē, foedū sane atq; pudendū in primis. Deniq; ijs quæ in vita strēnue gesseris, equidē haud scio quomō ista cōueniāt. Nā dum in Pthio regnare tibi ad senectā usq; licuisset, citra gloriā tamē, tu gloriosam oppetere mortē maluisti, q̄ potiri regno. ACHIL. Necdū feceram o Nestoris soboles, rerū earū periculū, & qd cui p̄ferrem ignorās, gloriolā hāc infelicē p̄posui vitæ. Atq; sero iā tanquā de intelligo q̄ egerim imprudent. Apud viuos em̄ reperiās forte q̄ res bene gestas celebrent literarū.

monumētis: sed hic apud manes nō video q̄ fru
giferū opus effecerim, ubi unus est honos omni
um. Sed neq; vires iam adsunt corpis Antiloche,
aut forma. interciderūt oīa: pari rer; statu visunt
oīa: nullū sapientiæ, aut alterius rei discrimen est.
Adde q; nulli iā ex troianorū mortuis formidabi
lis sum, nemini gręcor; vēnerādus. prorsus idem
cunctis existit de mortuis sermo, siue boni fuerit,
siue improbi. Hęc sunt q̄ me angunt & misere so
licitant: quia nō magis iam loco operas & viuo.

ANTI. At vero Achilles; quid agat quispiā? qñ
sic natura comparatū est, ut oēs prorsum cogant
semel vitā relinquere. quę lex quū in uniuersuz iā
obtinuit, nec abrogari ullo modo queat, patēter
hanc feras oportet. Ceter; aspice nos quanti pe
nes te sumus. deniq; & Vlysses quoq; post pusil
lū adueniet. Vnde solatiū tibi merito afferet socie
tas: id quod & alijs in rebus plerunq; usu venire
solet. Nō em̄ solus videris in hęc mala cōiectus.
En tibi Herculē, Meleagrū, & alios plērosq; qui
nō par; multos in admirationē traxere: & ij qdē
(ni fallor) haud quāq; in vitā videntē redituri, si q̄s
eos ad inopes, & victu indigos mittat ut illis pro
mercede seruiant. ACHIL. Amica qdē hęc est
admonitio: verū haud scio q̄ pacto eorū q̄ in vi
ta agunt mēoria impēdio me excruciat. Qzq; sic
mihi psuadeā, ut vos idē teneat

MANIVM DIALOGI E LV.

malū, etiam si non palam confiteamini: nequiores
sane in eo, q̃ tacite huiusmodi per quietē tole-
ratis. ANTI. Non equidē Achilles, sed longe ti-
bi pręstamus, quippe qui intelligimus, q̃ sit inuti-
le de ijs rebz verba facere. Silere em̃ iā nostrū est,
& ex quo aīo sustinere oīa quę accidūt. ne tibi affe-
ctu isto similes, ridiculi oībus merito videamur.

AEaci, Proteſilai, Menelai, & Paridis. AEA.

Q Vamobrē Proteſilae in Helenā irruens, strā-
gulas miserā? PRO. Quia huius causa Aea-
ce domū e fundo in mediū euectam, nondūq̃ ab-
solutam, simul cum uxore recens nupta relinq̃ns,
interij. AEA. Author certe huiusce rei Menela-
us est, qui vos ad Troiam usq̃ traxit huius muli-
eris gratia. PRO. Recte ais. nam is mihi iā pe-
tendus est. MENE. Nō me vir optime, sed mul-
to equius Paridē adoriare, qui hospitio a me sus-
ceptus, coniugem meā pręter omne phas allexit,
diripuit, abduxit. Vnde iure optimo cōmeritus
est: ut non modo abs te, sed ab oībus simul græ-
cis ac barbaris stranguletur, quorū ille certissima
extitit necis occasio. PRO. Itaq̃ quando melius
iam id visum est, ego te scelestē Paris cōprehen-
sum semel non dimittam e manibus. PA. Inge-
nue fateor Proteſilae, non nihil est quo deliqui.

41

O. LVSCINIO INTERPRETE

mus, sed non nisi tuis adiuti artibus. Cur em̃ ne-
gem me tuę esse professionis? amator eque sum
ac tu, deinde eiusdem dei subditus imperio. Verū
non est cur expertū te doceam, q̃p̃urgens ac vio-
lenta res sit amor. Nā genius quispiā haud dubie
nos impellit quo vult, cui nullę unq̃ vires queāt
resistere. PRO. Bene dicis. utinā igit̃ Cupidinē
deū hic inuadendi nobis copia detur. PA. Ego
tibi facile pro Cupidine respondero quæ nullo iu-
re possis refellere. Amoris em̃ (dicet) p̃inde ac Pa-
ridi forte occasio fui: sed perniciē ipse tu Proteſti-
lae tibi citra alterius cuiusuis culpā attulisti. In cō-
flictu em̃ Troiano in aciem primus exiliens, obli-
tus recens nuptę conjugis, & glorię imodicus ſiti-
tor, periculi avidus, cum primis congregiens oc-
cubueras. PRO. Ego pro me respondebo AEa-
ce, quę equius audias. Siquidē ego haud quāq̃
necis ip̃e meę author extiti, sed magis fatum, cui-
us ductu primarię belli cohorti inuolutus sum.
AEA. Recte actū. Sed num alius quispiā est q̃
fatum impulerit?

Menippi, & AEaci. MENIP.

PER Plutonium te obtestor AEace, ut mihi oīa
perdiscēdi potestatē facias quę hic sunt apd̃
inferos. AEA. Non admodū in prōptu est Me

MANIVM DIALOGI E LV.

nippe, ut omnia cognoscas. At vero inprimis disce, alterū ex ijs duobus Cerberū esse, alterū portitorē qui te transuexit. Paludē dein nosti, & igneum Phlegethonta, qua tibi huc patuit accessus.

ME. Intelligo hæc. Custodis quæ te vice esse cognoui: regem tartarorū vidi, & furias. Verū homines velim mihi ostendas priscei, & ex illorū numero potissimum celebriores.

AEA. En tibi hic Agamemnonē, hic Achillem, a quo nō longe abest Idomeneus, deinde Vlysses, insuper Ajax, & Diomedes, optimi quicquid viri græcorū.

ME. Pape, quæ abiecta sunt capita illa Homere, iā olim rhapsodijs tuis decantata, humi sane procumbentia passim, ac deformia, nullique cognita, denique omnia nil præter puluerē, & inania fabulamenta: ut ne iterū unice demirer hæc rara quidā fragilitate ceruices. Sed hic AEæce quis nā est?

AEA. Cyrus. Ille vero Croesus, & prope eundē Sardanapalus, post quos Midā videre licet, & Xerxem.

ME. Qui factū est scelestē, ut uniuersa te exhorruerit Græcia, Hellespontū ditioni tuæ adiungentē, & per montes nauigandi cupidum? Aut quis Croesus est? Sed Sardanapali queso me finas caput contundere.

AEA. Nequicquid isthuc tibi concesserim, comminueres enim molliculo homini, & effeminatori.

O: LVSCINIO INTERPRETE

cranij. MEMIP. Non profecto, sed magis in
 plicas coaptarem semiuiro isti. AEACVS. Si
 lubet iam monstrabo tibi sapientes. MEN. Ita
 per Iouē. AEACVS. Primus hic Pythagoras
 est. MEMIP. Saluus sis Euphorbe, vel Apola
 lon, aut si alius esse malis. PYTHA. Et tu ma
 xime o Menippe. MEN. Aureū ne tibi adhuc
 femur est? PYTHAGO. Non, sed age, nūquid
 viaticum habes in pera? ME. Fabas vir optime,
 verū illis tu non vesceris. PYTHAGO. Præ
 be solum Menippe. alia enim apud inferos sunt
 decreta. proinde iam didici, q̄ nihil hic fabis cum
 hominum pudendis conuenit. AEACVS. As
 pice hic Solonem illū Exceestidis, Thaletem, &
 penes illos Pittacū, aliosq̄ septem omnes, si vi
 dere lubeat. MEN. Alacres n̄ solum Aeace mi
 hi præter cētos, soliq̄ anxietatis & tristitię omnis
 expertes videntur. Sed ille quæso qui veluti pa
 nis quidam subcineritius undiq̄ scatet cineribus,
 sed & turgidus est igni, varios mentitus colores,
 quinam esse queat? AEACVS. Empedocles
 is est Menippe semicoctus, huc ex AEtna mon
 te dimissus. MEN. O gripes optime, quid te ad
 egit obsecro, ut in crateras te dares præcipitem?

EMPEDOCLES. Melancholia

MANIVM DIALOGI E LV.

quedā Menippe. ME. Nō equidē, deum testor, sed magis cenodoxia, id est vana gloria, fastus & arrogantia te ignitum reddiderūt, electis flāmarum vi ferreis illis (quibus usus es) crepidis, tanquā te non admodū dignis. Cæteræ nō video quomōdō istud tibi profuerit diuinitatis cōmentū, quādo te flāmis enecato, tum palam reddideris eā, quā anteā moliebare imposturā. Socrates vero AEAce ubinam est? AEA. Apud Nestorē & Palamedem, meras illis proferens nugas. ME. Atqui in pendio cupidus essem illū videndi, si hic liceat hominē cōuenire. AEA. Viden caluū hunc? ME. Ego hic præ caluos video neminē cōmune (me Hercle) omnibus id est indicium. AEA. Simum illum dico. ME. Ne in hoc quidē iam ullū discrimen est: quū omnes æque naribus sint contortis.

SO. Men queris Menippe? ME. Te Socrates potissimū. SO. Quid agitur Athenis? ME. Multi ex recentioribus (ut habet fama) philosophantur: quos si ex habitu perpendas & incessu, facile summi apparebunt philosophi. Alij plerique Aristippū emulant, & Platonem: quorum alter unguentū olebat, alter Siculis tyrannis assentari e gregie didicerat. SO. Sed de me quid sentiunt? ME. Felicem prædicant, cunctos in eui admira-

O. LVSCINIO INTERPRETE

tionem olim tractos aiunt: & omnia hæc te arbitratûr pręiudicasse. Sic em̃ (puto) citra cuiusuis gratiæ dicēda veritas est. SO. Multus apd̃ illos mihi super hac re qñq; sermo erat, at illi oīa veluti cōmentā irridebant. MEN. Sed quīnam penes te agunt? SO. Charmides Menippe, & Phędrus, cumq; ijs ex Clitio natus Alcybiades. ME. Eya Socrates, videris mihi nihil præter solitum agere: quādo etiā dum pulchritudine caperis. SO. Ego qua re alia potissimū me oblectem nescio. verū (nisi aliter tibi visum sit) hic prope accumbas. ME. Iouem testor, ad Croesum mihi, & Sardanapalū abeundū est, quibus non tam aliā ob causam cōmorabor, q̃ ut eorū eiulatum audiens rideam effusus. AEA. Et ego quocq; iam abeo, prouisurus ne mortuus aliquis conspectū nostrū clam efugiat, multa posthac visurus es Menippe. ME. Abi igit̃ AEace, abunde mihi sat̃ factum est.

Protesilai, & Plutonis. PROTE.

EGO te principem, simul ac regem, insup̃ & Iouem nostrū Pluto, parit̃ cum coniuge illa tua Cereris filiā, moratum velim, ne preces asperneris amatorias. PLV. Tu ne es qui nra egēs opera: aut num est quispiā citius votis præbere aures debeamus? PRO. Protesilaus sum ex Iphis

MANIVM DIALOGI E LV.

elo progenitus, amator, & græcorū cōmilito, qui primus ad Troiā pugnans occubui: idē a te obtinere precibꝫ cupio, ut parumper redire possim in vitā. PLV. Omnes profecto quotq̃t vita de functi sunt Protefilæ, huiuscemodi sunt amatores. Nemo em̃ ex ijs est qui restitui vitæ, magno ardore nō desyderet: verē non fiunt istius rei tantopere adamatę compotes. PRO. Non est taretæ princeps, cur vitā adeo vehementē concupiscā, uxoris quā nouissie duxi amore discrucior, relicta em̃ illa in thalamo, nauigio inde digressus sū: atq; nō ita m̃sto post ifelix ab Hectore in troianorū conflictu trucidatus. Amor itaq; uxorius haud mediocri me sollicitat, neq; unq̃ sinet qui escere: nisi tuo beneficio, Imperator inuicte, parū per dimissus, uxoris meę fruar cōsuetudine. PL. Nunquid Letheo flumini labra admoueris Protefilæ? PRO. Maximopere o rex, sed vicit vinę aquę amoris imensitas. PLV. Prestolare igit̃, & indubie tibi psuadeas qñq; futurū, ut & ip̃a q̃q; huc veniat: quo minus opus est, ut ī vitā ad hāc proficiscaris. PRO. Atqui morę omnis p̃q̃ impatiens sum Pluto, id quod & tu quandoq; in re amatoria didicisti: compertū ex eo nimirē habēs quātarū viriū existat amor. PLV. Quid iuuat

O. LVSCINIO INTERPRETE

44

obsecro, per dieculam dūtaxat vitam viuere, & mox ad eundē redire luctum? PRO. Persuasus mihi habeo, q̄ facile illam sit pellicere, ut huc rediens, eam adducā comitem, quo iacturā mei solius mortui per diem dimissi, duplicato tibi mortuorū numero refartiam. PLV. Nephas est, p̄fecto hęc fieri posthac: quando ne retroactō qdē tēpore id quandoq; licuerit. PRO. Sine, te eius rei cōmonefaciā Pluto. Orpheus Euridicen abs te & uxore in pari amoris causa restitutā accepit. Sed & Alceste, quę mihi erat cognata, in Herculis fauorē libere dimissa est. PLV. Sic ne visum est tibi, ut formosę illi sponsę recens nuptę iungaris? deformis ip̄e & caluaria renudatus? Aut quonā pacto te aspexerit, quē ne agnorit quidē? Id certe scio, q̄ aspectu tuo absterrebit & aufugiet: tuq; re infecta rursus tartara petere cogeris. PROSER. Tu igit̄ Pluto marite, Mercurio iube, ut huic malo medeatur, quod fiet, ubi cōtactu virgę Protēsilaum simul atq; in lucē emerferit, iuentuti restituerit, adeo ut pristinam recipiat formam, quā habebat egrediens thalamum. PLV. Quādo in illa sentētia es Proserpina, reducito eū ad superos, q̄ rursū sponsus fiat. At tu Protēsilaę, ne unīcū diem tibi statutū pretergrediaris caue.

MANIVM DIALOGI E LV.

Dioſen, Antifthenis, & Crates. DIO.

QVandoquidē ociū nobis eſt o Antifthenes, & tu Crates, cur oro non deambulamus & primos inferni recessus petimus, viſuri quinā ſint quidue agant ex vita huc demigrantes? ANTI. Quin abimus Dioſenes. non enim iniucundum iſthuc erit ſpectaculū, ut alios videas eiulare veluti perditos, precari ſupplices alios, & plæroſq; a Mercurio per collū tractos atq; impulſos, reſectari tamen, & reſupinos totis viribus præter ſarreniti. CRA. Ego vobis exponam quæ mihi per viam huc ſcendenti videnda ſeſe obtulerunt.

DIO. Expone obſecro Crates, ridicula em̄ diſſeſtu ſunt ſat ſcio quæ vidifti. CRA. Multi quidē alij nobiſcū huc ſcenderunt, ſed præter ceteros quidā inſignes magis, quippe locuples ille noſter cui Iſmenodoro nomen eſt. Deinde Arſaces primas Mediæ, & Horætes armenius. Ceteræ Iſmenodorus a prædonibus prope Cithærona Boeotiæ montē, Eleuſinā (uti exiſtimo) petens, enecatus, ingemuit: manibus ſeſe accepiſſe vulnera, & liberos reliquiſſe iam primū partu editos, vociferatus. Proinde conſtant̄ inculabat auſus nimium temerarios, quia Cithærona montē tranſmiſiſſet, & regionē eam quæ eſt prope Eleutheras urbē, ho-

O. LVSCINIO INTERPRÊTE

filibus copijs vastatam & desertā trāsiens, duobus tantū comitatus fuerit famulis, quū cymbia quattuor & quinque phialas aureas penes se haberet. Cæteræ Arfaces vir ætate iam senili, & facie, per louē, non illiberali, attamen barbarus, is mœrore confectus, vehemēter indigne ferebat, quod pedes iter facere cogeretur, & nemo equū ad se duceret. nā & is quoque simul cum eo una eademque plaga cōfossus a thræe quodā prope Araxim fluiuium in conflictu cum Cappadoce interiit. Arfaces em̄ primus omniū (ut aiebat) equo vectus, impetū in hostes fecit. At vero thrax illi cōgressus, Arfacis contum, peltam subiens, concussit, hasta illum mox simul atque equū penetrante. ANTI. Quinam fieri potuit Crates, ut uno eodēque ictu isthuc contingerit? CRA. Facile admodum Antisthenes. Nam illo contum viginticubitalem in torquente, thrax scuto quidē cauit ictum: sed mucrone deturbatus, correptā hastam in aduersum equi pectus adegit: qui furorē concitus, sese præ vehementia sic confodit, ut Arfacis quoque utrūque inguen ad nates usque trans fixerit. Viden qui factum sit, ut equi magis culpa quam hostis interierit? Cæteræ grauiter & iniquo animo tulit, quod veluti plebeio sibi in media turba versandū, & pedibus

MANIVM DIALOGI E LV.

iter ad inferos emetiendum esset. Horætes proinde ex vulgi cohorte, pedibus sic erat teneris & molliusculis, ut neq; consistere humi posset, nec prorsus deambulare: id quod Medis plerūq; usu venire solet ubi ex equo descenderint, tū em suspenso gradu, veluti spinas calcantes, vix sumis pedum incedunt articulis. Vbi igit concidens humi sese prosterneret, neq; ulla ratiōe surrigi, aut promouere volebat, optimus Mercurius in maledicta prorumpens, ad nauim eum traduxit, me in ea impendio ridente. ANTI. Atqui ego descendens, declinaui vulgi cœtum qui tāto opere eiulabat. sic em cōmodius me nauigaturū confidebamus si ceteris cursu anteuertērem, pœoccupato prę alijs loco. Inter nauigandum autē & anteaq; soluēremus, summa me affœcit voluptate perpetuus ille & constans omniū fletus. DIO. Huiuscemodi quidē vos sortiti estis comites: vep̄ mihi Blepsias e Piro obtigit fœnerator, & Lampis acarnan conductor, Damisq; ille diues corinthius, quibus cum descendī, tacitus mecū ipse reputans qualis cuiusq; fuisset vitę exitus. Comptū em habebā Damīn haustu veneni porrecti a filio, occubuisse. Lampin amore Mirtię meretriculę afflictū, exhasse animam, & Blepsiam lue pestifera attritum

O. LVSCINIO INTERPRETE

primo, deinde misere extitum. siquidē pallor & macies extrema apte hęc indicabāt. Ceterę Dami de incusante filiū, iure (inquam) id tibi ferendum est, qui nonagenarius omnibus indulgens voluptatibus, ex mille talentis filio adulescenti duodeviginti annos nato, quattuor obolos atq; illos qdem satis gelide ministraſti. Cōuersus deinde ad Lampin, gemebat em̄ & ille atq; deperibat Miriam suam, Acarnan (inquam) cur obsecro Cupidinē, & non magis teipm damnas, qui periculorū omniū contemptor, intrepidus in acie pręliorum decertaris, atq; idem tam generosus bellatorum victor, gemitibus muliebribus, ac fictis lachrymis captus es. Blepsias deniq; taxationē nostram pręueniens, dementię suę palam semetip̄e coarguit. quippe qui perpetuo sibi viuendum arbitratu, opes heredibus quos succedere parum decebat, adseruarit. Porro dictu mirum, quanta nobis ex iſſce gemitibus voluptas oborta sit. S3 in specu iam sumus primoq; tartarorum recessu, unde venientes longe lateq; contueamur oportet. Pape, quanti & q̄ varij generis huc properant animę, omnes ubertim lachrymantes. Pręter infantes quosdam, & fatuos dumtaxat, qui soli tristitiam aut moerorem

MANIVM DIALOGI E LV.

non admittunt. Sed & decrepiti quidā eiulāt: qđ hoc rei est? Forte philtra vitę degustarūt, quibus tantopere capti sunt. At cām sciscitari lubet ex illo qui extremā egit senectam. Heus tu, quid sibi hic vult planctus? aut cuius rei desyderiū te ex cruciat? quoue pacto in hac ætate mors tibi potuit esse molesta? nunquid alicuius regni sceptrā tenebas? PAVPER. Haud quāq̃. DIO. Sed satrapa eras? PAV. Non. DIO. Opulentus forte eras, atq̃ isthuc te male habet, qđ multas delicias morte reliqueris? PAV. Ne hoc quidem, sed propemodū nonagenariū mihi tenuē admodum victum, arundo & funiculus piscatorius parabat. quid dicam? nemo me erat pauperior. ad hęc orbus fui, claudus, & caligātibz oculis. DI. Itaq̃ in tali rerum statu amor te sollicitat vitę?

PAV. lucundū profecto erat aspicere lucem, & contra emori graue & horrendū. DIO. Falleris vetule, & repuerascis. an ignoras, in hac ætate, qđ cum portitore nostro tibi utiq̃ cōmunis est, qđ sit naturę debitum? Mirū profecto quā de se iuvenes prebituri sint opinionē, quādo in ijs quos sequi mortē par erat, veluti presentē malorum senectę medicinam, etiā dum inuenias tantam vitę appetentiā. Sed abeamus, ne quispiā qui ad fau-

O. LVSCINIO INTERPRETE

ces inferni nos reuerfos esse viderit, ad fugam adornatos suspicetur.

Menippi, & Tiresiæ. MENIP.

ET si cæcus es Tiresia, non equidē isthuc facile est cognitu in tanta cæcutientiū turba. q̄s em̄ iam ex nobis est cui non adempto visu, inania sint oculorum receptacula? Nec̄ in proclui est admodū ostentare quis Phineus sit, aut quis Linceus. Sed per deos te obtestor, quandoquidē vates aliquando eras, & modo mas, modo fœmina: poetas certe audisti (scio) hæc astruentes: vtrā oro, iucundio rem expertus es vitam, virilē ne, an muliebrem? TIRE. Multis partibus Menippe pręstat muliebris. Liberior sane a negotijs & (me hercle) superior. quum nuscūq̄ non videas dominari mulieres viris. Adde q̄ nulla illis incūbit necessitas belligerandi, nulla excubias agendi pro muris. Non desyderatur in illis artificiosum eloquium, nec̄ in senatu rogantur sententiam. ME. Audisti in Tiresia Euripidis Medeam quopactō gynæceum cōmiserata, miseras deplo rat mulierculas: q̄ intolerabili obnoxie sint dolori in parturiendo. Sed quoniā in iambos incidimus Medeg, reddas me certio rem velim, nū aliquid quando pepigeris in foemineo illo sexu, an steri-

k iij

MANIVM DIALOGI E LV.

lis & sine liberis muliebrem vitam egeris? TIRE. Quid isthuc est qđ rogas Menippe? ME. Non admodum difficile est atq; anxium Tiresia. Cæterum nisi molestū fuerit respondeas. TIRE. Neq; eram sterilis, nec peperī liberos. ME. Sat est. An pudendis muliebribus præditus fuisses scire volebam. TIRE. Scilicet, præditus fui. ME. Succedente igitur tempore portio illa scemnei sexus evanuit & obstructa est, extensaq; ubera cōtabuerūt virilitate, barba in genis protrudente ubi scemina esse desieras. TIRE. Non video qđ sibi velit anxia hæc q̄stio: q̄q; conijcere licet, te ipsi veluti confictis denegare fidem. ME. Non inquā hijs rebus fidem prorsus negandam. Sed obiter quædam abs te statui discere: leuia quidē illa, sed de quibus nihil exquisite sit traditum, an fieri ullo pacto possint. TIRE. Iam igitur nec alia credis, sicubi audias mulieres cōuersas tum in aues, tū in arbores, deinde & in bestias, Philomelā inquam, Daphnen, & Lycaonis filiā. ME. Si dñs placet ut alicubi illas offendam, in procliui tum si uet, ut quod dicitur sciam. Tu vō num diuinabas dū eras mulier, aut simp̄ vates & vir eē didicisti? TIRE. Viden ut nescius sis omnium quę mecum acta sunt? Quomodo conijctionem deorum di

48

O. LVSCINIO INTERPRETE

remerim: unde & Iunonis opera captus oculis, a Ioue in vicem eiusce calamitatis diuinādi munus acceperim. ME. Etiamdū in nugis versaris Tiresia? Sed facis ut decet prognosticum. sic enim apud vos increbuit usus, ut nihil in verbis vestris sanum sit, nihil integrum.

Agamemnonis, & Aiakis. AGA.

QUoniam furēs ipse te necaueris Ajax, atque omnes nos ferro petēs tuncaris: quāobrem pauloante Vlyssēm vaticinaturū neque ītueri ī animū induxeris, neque affari, sodalem plane & cōmilitonem, quoniam magis superbe nimis incedens preterieras. AIA. Haud immerito id feci Agamemnon, nam is mihi huius vesanię causa est, dum solus armorū cōpetitor extitit. AGA. Itaque dignū putas, ut nemine reluctante, citra puluerem tibi victoria pareretur? AJAX. Sic equidē existimo, quādo arma hęc familię mihi cędunt, quippe relicta a nepote. Denique vos alijque viri longe pręstantissimi, mecum inire certamen detrectastis, palmam meritis meis concedentes, cum hic Laertides, quem ego sæpenumero ab imminente capitis periculo vindicaui, quando cum Troianis cōfligeret, nulla talium in se meritorum meorū habita ratione, pręferri mihi, & in armis vendicandis potior haberi

MANIVM IALOGI DE LV.

voluit. AGA. Ego culpam omnē vir generose, in Thetidem reijcio, quę hereditario quodā iure tibi veluti cognato tradenda, in cōmune omnibus proposuit. ALAX. Non profecto, sed Vlyssis dumtaxat opera totum id accidit. AGA. At qui venia dignus est homo: quisquis glorię, rei lōge omniū iucundissimę, paulo est appetētior: cuius gratia nemo nostrū non cuncta subiret pericula. Huc accedit quod causam euicit ex Troianorum iudicum sententia, qui aduersus te pronūciarunt. ALAX. Nō me pręterit cuius impulsu cōdemnationis in me arbitrium exceperim: verę de numine palam efferre quippiam, nephas. Cæterę sic habeto Agamemnon, a similitate quę mihi cū Vlysse est, temperare nequeo, ne si Minerva quędem id faciendum decreto suo imperet.

Minois, & Sostrati. MINOS.

PRædo hic Sostratus in Pyriphlegethontem cōijciat Mercuri, sacrilegus vero ille chimeræ exponatur dilacerandus, relicto interim tyrāno hoc penes Prometheū, quo & illi epar æque perpetuo vulturum laniatu ut isti pateat. At vos pñ bonicę ōprimū Elysium campum petite, beatorū insulas habitaturi. Nam hæc est quę vos merito maneat merces, ob res bene gestas in vita.

O. LVSCINIO INTERPRETE

49

SOSTRA. Audi obsecro Minos, nisi iniqua
admodū videant quę sum narraturus. MI. Nū
rursus audiam, aut necdū exacta indagine impro
bum te esse compereris? SOSTRA. Comperi
fane: sed tū interim quo iure poenas sim daturus,
dispicias velim. MI. Et quidem, si liceat semel re
cte decreta rescindere. SOSTRA. Attamē re
spondeas precor Minos, nā breue est quod dicā.

MI. Age dicas, modo citra longas ambages. qñ
& alij iam nostrū subituri sunt iudiciū. SOST.
Quę in vita cōmisi, fato ne urgente peracta sunt,
an mea sponte? MI. Fato arbitror. SOSTRA
Igit iam plane cōstat illius nos subditos imperio,
morigerari quoq; eidem, quotquot recte, aut im
probe agimus. MI. Bene. & Clotho has sibi vē
dicat partes, quippe quę cuiq; in lucē edito mox
pręscribit viuendi, gerendarūq; rerum ordinem.

SOSTRA. Itaq; si ad cędem faciendā vi cuius
piam cui refragari nequeas adactus sis, veluti li
ctor iussu iudicis hominē iugulans, aut satelles di
cto principis audiens, si vitam homini eripiat, in
quem occasione necis reiicias tanq; in authorē?

MI. Perspicuū est q; in iudicem, aut principem,
perinde atq; mucro omni culpa vacare dinoscit,
eo q; vice instrumētū est, atq; illius volūtati paret

MANIVM DIALOGI E LV.

qui potiore præbet cedis causam. SOSTRA. Agedum Minos, quandoquidem abunde nobis suppetunt exempla, si quis a domino suo ad aliquem cui aurum argentūue offerat, mittatur, cui acceptum referri debet? aut cuius munificentiae adscribendum existimas huiusmodi beneficiū?

MI. Mittenti plane domino. nam is qui obtulit ministerio suo fungitur. SOSTRA. Vides igitur quod inique nobiscum agatur, si per fidum ministerium, id quod Clotho fieri iussit exequentes, poenis acerrimis plectendi destinemur. quum gratia quædam nobis ob seruitia in rem aliorum impensa, iure optimo deberet. Vt ne id interim dicam, quod coacti mandatis quibus reniti nemo poterat, omnia effecimus. MI. Multa sunt, si exacte tecum pensites Sostrate, quæ hac via præter rationem fieri videas, toleranda tamen. Verum tu (ni fallor) ut prædo, ita & sophista es: & dignum est, ut fructum aliquem ex hac tua quaestione assequaris. Heus tu Mercuri, dimittito hunc atque a cruciatu vindicato. Ceterum Sostrate ne manes alios pares quaestiones mouere doceas, etiam atque etiam caue.